

Beslutningsforslag nr. B 11. Fremsat den 5. oktober 2000 af Knud Erik Kirkegaard (KF), Pia Christmas-Møller (KF), Kristian Jensen (V), Ole M. Nielsen (KRF) og Flemming Kofod-Svendsen (KRF)

Forslag til folketingsbeslutning

om begrænsning af retten til at iværksætte faglige blokader på arbejdsmarkedet

Folketinget pålægger regeringen inden den 1. januar 2001 at fremsætte et lovforslag, der indsnævrer retsgrundlaget for iværksættelse af faglige blokader på arbejdsmarkedet.

Lovforslaget skal indebære, at det ikke vil være lovligt for en faglig organisation, der kun har et mindretal af medarbejderne på en virksomhed som medlemmer, at etablere en faglig

blokade mod den pågældende virksomhed, såfremt virksomheden har indgået kollektiv overenskomst med en anden faglig organisation med et indhold, der sikrer medarbejderne løn- og arbejdsvilkår, der generelt ikke afviger væsentligt fra det niveau, som normalt er gældende for tilsvarende arbejde i den del af landet, hvor virksomheden er beliggende.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 18, folketingsåret 1999-2000. Se Folketingstidende 1999-2000, forhandlingerne side 1374 og tillæg A side 1340 og 1342.

Efter dansk arbejdsretlig tradition har faglige organisationer ret til at etablere faglige blokader mod en virksomhed. Denne ret benyttes primært i situationer, hvor den faglige organisation ønsker indgåelse af overenskomst med den pågældende virksomhed.

Der er ligeledes tradition for eventuel etablering af sympatikonflikter mod virksomheder, der har forretningsmæssig forbindelse med den blokaderamte virksomhed.

Muligheden for at iværksætte blokader med henblik på at opnå overenskomst og dermed muligheden for at forbedre medarbejdernes løn- og arbejdsvilkår er således en del af grundlaget for den danske arbejdsmarkedsmode, som både herhjemme og i udlandet fremhæves som en moderne og hensigtsmæssig model for regulering af forholdene på arbejdsmarkedet. Som konsekvens heraf er Folketinget traditionelt meget tilbageholdende med at foretage lovregulering af arbejdsmarkedet.

Der har imidlertid i de senere år været en tendens til at iværksætte blokader, hvor det primære formål ikke har været at forbedre medarbejdernes løn- og arbejdsvilkår på den blokaderamte virksomhed, men i stedet at sikre en monopollignende status for den pågældende faglige organisation i forhold til konkurrerende faglige organisationer, også selv om den blokerende faglige organisation kun har haft en stærkt begrænset andel af medarbejderne på virksomheden som medlemmer. Sådanne magtkampe mellem konkurrerende faglige organisationer kan være langvarige og medføre omfattende skadevirkninger for økonomi og beskæftigelse på de ramte virksomheder, uden at medarbejderne får hverken gavn eller glæde af det.

Som eksempler på sådanne konflikter kan nævnes SiD's blokader mod virksomheden Ikadan i Ikast og Brørup Maskinstation i Bøvlingbjerg i Vestjylland. Begge konflikter varede længere end et år.

Ikadan producerer bl.a. plastprodukter til bygge- og køleskabsindustrien. Ved konflikten start i 1998 var der ansat ca. 50 medarbejdere på Ikadan, og et tilsvarende antal har været beskæftiget på andre virksomheder med underleverancer. Efter ca. et års blokade var medarbejderstaben reduceret til omkring 15, og det må antages, at virksomheden har lidt et betydeligt økonomisk tab. Underleverandørerne har på grund af blokaden været tvunget til at stoppe leverancerne til Ikadan. Det gælder således bl.a. Birns Jernstøberi i Holstebro, og Ikadans største kunde, køleskabsfabrikken Gram, der aftog ca. 60 pct. af omsætningen, har været tvunget til at opgive samarbejdet med virksomheden.

Ikadan havde som medlem af Kristelig Arbejdsgiverforening overenskomst med Kristelig Fagforening, og denne overenskomsts løn- og arbejdsvilkår afveg ikke væsentligt fra de vilkår, som var gældende for tilsvarende arbejde i Midt- og Vestjylland. Kun et fåtal af medarbejderne var organiseret hos SiD.

Blokaden er nu afviklet, men kun, fordi der blev indgået en paralleloverenskomst via tvang. Virksomheden ville ganske enkelt være nødsaget til at lukke, hvis man ikke havde indgået overenskomst med SiD.

Brørup Maskinstation beskæftiger i sommerhalvåret 12-14 medarbejdere og i vinterhalvåret 5-6 medarbejdere. Kunderkredsen er primært landmænd. Virksomheden er medlem af Kristelig Arbejdsgiverforening, og medarbejderne er dermed dækket af denne organisations overenskomst med Kristelig Fagforening. Også denne overenskomst sikrede virksomhedens medarbejdere løn- og arbejdsvilkår, der ikke afveg væsentligt fra vilkårene i SiD's overenskomst.

Også denne blokade er nu løst, men kun gennem en midlertidig aftale mellem DLG og SiD. Løsningen kom i stand i og med, at DLG skal overvåge, at maskinstationen overholder SiD's mindsteløn. Når den midlertidige ordning udløber, er der dog intet til hinder for, at SiD kan iværksætte endnu en blokade.

Blokaden mod de to virksomheder har af Kristelig Arbejdsgiverforening været indbragt for Arbejdsretten, som i en kendelse af 6. maj 1999 har fastslået, at

selv om begge virksomheder er omfattet af kollektive overenskomster, må blokaderne alligevel anerkendes som værende i overensstemmelse med det danske arbejdsretlige grundlag.

I Arbejdsrettens dom hedder det bl.a.: »Arbejdsretten finder det utvivlsomt, at konflikten i såvel Brørup-sagen som Ikadan-sagen alene har til formål at sikre Specialarbejderforbundet i Danmark overenskomster inden for forbundets naturlige fagområde, og at SiD's interesse i at opnå overenskomst med virksomhederne under hensyn til dette forbunds position og medlems-tal samt ansættelsesforholdene i de to virksomheder har den fornødne styrke og aktualitet. Arbejdsretten finder endvidere, at det ved bedømmelsen heraf er uden betydning, at det arbejde, der søges overenskomstdækket, er dækket af overenskomster indgået med Kristelig Fagforening. Det bemærkes herved, at Kristelig Fagforening med hensyn til medlemmer og overenskomstdækning står i et frit konkurrenceforhold til Specialarbejderforbundet i Danmark, og at denne konkurrence ikke er underlagt de begrænsninger, som kan følge af en tilslutning til en fælles hovedorganisation. Det er derfor også uden betydning, om overenskomsterne mellem Kristelig Arbejdsgiverforening og Kristelig Fagforening er kollektive overenskomster i arbejdsretslovens forstand.«

Forslagsstillerne er imidlertid af den opfattelse, at så langvarige konflikter med så omfattende skadevirkninger for de ramte virksomheder og deres medarbejdere, og som, jf. kendelsen fra Arbejdsretten, reelt

blot er udtryk for magtkampe mellem konkurrerende arbejdstagerorganisationer, er uacceptable. Forslagsstillerne finder det derfor nødvendigt at få præciseret og indsnævret det retlige grundlag for at kunne iværksætte faglige blokader.

Efter forslaget vil det fortsat være muligt at iværksætte blokader med det formål at opnå overenskomst med henblik på generelt at forbedre løn- og arbejdsvilkårene på virksomheden. Hvis den blokerende faglige organisation har flertallet af medarbejderne som medlemmer, sker der overhovedet ingen ændringer i forhold til den nuværende retstilstand. Dette er ligeledes tilfældet, hvis medarbejderne på virksomheden ikke er omfattet af en kollektiv overenskomst, eller hvis en eventuel kollektiv overenskomsts bestemmelser om løn- og arbejdsvilkår ikke i det væsentlige generelt er på samme niveau, som hvad der normalt er gældende for tilsvarende arbejde i den del af landet, hvor virksomheden er beliggende. Blokaderetten er i disse situationer altså fortsat til stede, også selv om den blokerende faglige organisation kun har et mindretal af medarbejderne på virksomheden som medlemmer.

Begrænsningen af retten til at iværksætte blokade omfatter efter forslaget således kun de situationer, hvor den faglige organisation alene har et mindretal af medarbejderne som medlemmer på en virksomhed, og hvor denne har indgået en kollektiv overenskomst med løn- og arbejdsvilkår, der ikke afviger væsentligt fra det normale niveau for tilsvarende arbejde i det lokale område.

Skriftlig fremsættelse

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om begrænsning af retten til at iværksætte faglige blokader på arbejdsmarkedet.

(Beslutningsforslag nr. B 11).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.